

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้แทนเข้าประชุมกรรมการสภาสถาบันของผู้นำฝ่ายค้าน
ในสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกรรมการตามมาตรา ๘ (๓) และประธาน
คณะกรรมการธิการซึ่งเป็นกรรมการตามมาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติ
สถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ๒๕๕๑^{*}

สถาบันพระปกเกล้ามีหนังสือ ที่ พป ๐๐๐๑/๒๐๖๖ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๘ และ ที่ พป ๐๐๐๑/๒๐๘๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีสภาสถาบันพระปกเกล้า ประกอบด้วย “...(๓) กรรมการสภาสถาบันพระปกเกล้าโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้นำฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร... (๔) กรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการธิการสามัญประจำ สภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน และกรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการธิการสามัญ ประจำวุฒิสภา จำนวนหนึ่งคน...” สถาบันพระปกเกล้าจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

๑. กรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๓) เฉพาะตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๔) สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทน เข้าร่วมประชุมสภาสถาบันพระปกเกล้าได้หรือไม่

๒. หากกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๓) เฉพาะตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๔) สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทน เข้าร่วมประชุมสภาสถาบันพระปกเกล้าได้ ผู้แทนนั้นจะสามารถลงมติและลงคะแนนเสียงในเรื่อง ต่าง ๆ ได้หรือไม่

๓. หากกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๓) เฉพาะตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๔) สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทน เข้าร่วมประชุมสภาสถาบันพระปกเกล้าได้ ผู้แทนนั้นจะสามารถได้รับคำตอบแทนหรือไม่

๔. หากกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๓) เฉพาะตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๔) ไม่สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทน เข้าร่วมประชุมสภาสถาบันพระปกเกล้าได้ กรรมการสภาสถาบันสามารถมอบหมายให้ผู้แทน เข้าร่วมฟังการประชุมเพื่อรับทราบและแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสถาบันพระปกเกล้า โดยมีผู้แทนสถาบันพระปกเกล้าเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า เนื่องจากประเด็นที่หนึ่ง ประเด็นที่สอง และประเด็นที่สามเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน จึงได้รวมประเด็นทั้งสามเป็นประเด็นเดียว กรณีจึงเหลือประเด็นที่ต้องพิจารณาตามข้อหารือนี้เพียง ๒ ประเด็น คือ

^{*}ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๖/๘๐ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ประเด็นที่หนึ่ง กรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่งตามมาตรา ๘ (๓) เฉพาะตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๔) สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทนเข้าประชุมสภาสถาบันพระปกเกล้าได้หรือไม่ หากมอบอำนาจได้ ผู้แทนนั้นจะสามารถลงมติและลงคะแนนเสียงในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งรับคำตอบแทนได้หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ๒๕๔๑ และข้อบังคับสถาบันพระปกเกล้ามีได้มีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทนกรรมการสภาสถาบันพระปกเกล้าไว้ ดังนั้นการพิจารณาว่าผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๘^๒ (๓) และกรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสองคน และประธานคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาจำนวนหนึ่งคน ตามมาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้าฯ สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทนเข้าประชุมสภาสถาบันพระปกเกล้าได้หรือไม่ เห็นควรแยกพิจารณาเป็นรายกรณี ดังนี้

(๑) กรณีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๘ (๓) เห็นว่า ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเป็นตำแหน่งที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งขึ้นจากบุคคลซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดและสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๖^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเมื่อมีกรณีที่พรรคการเมืองซึ่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นไม่ได้มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดในสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีเหตุ

มาตรา ๘ ให้มีสภาสถาบันพระปกเกล้า ประกอบด้วย

(๑) ประธานรัฐสภาเป็นประธานสภาสถาบัน

(๒) รองประธานรัฐสภาเป็นรองประธานสภาสถาบัน

(๓) กรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการวุฒิสภา

(๔) กรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสองคน และกรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาจำนวนหนึ่งคน

(๕) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบเอ็ดคนซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของประธานสภาสถาบัน รองประธานสภาสถาบัน และกรรมการสภาสถาบันตาม (๓) และ (๔) และ

(๖) เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการสภาสถาบัน

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภาสถาบันตาม (๔) และคุณสมบัติของกรรมการสภาสถาบันตาม (๕) ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๑๐๖ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดและสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง มีสมาชิกเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งหรือเมื่อมีเหตุตามมาตรา ๑๑๘ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

อย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๑๘^๔ ของรัฐธรรมนูญ ย่อมเป็นเหตุให้ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ต้องพ้นจากตำแหน่ง และในกรณีนี้พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร คนใหม่แทนตำแหน่งที่ว่างลง ประกอบกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรกำหนด โดยเมื่อพิจารณา รัฐธรรมนูญและข้อบังคับดังกล่าวแล้วไม่ปรากฏบทบัญญัติใดรองรับเกี่ยวกับการมอบอำนาจของผู้ นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่ไม่ว่างหรือไม้อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ อีกทั้งไม่ปรากฏ การกำหนดตำแหน่งรองผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ช่วยผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เพื่อทำหน้าที่แทนผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรไว้ด้วย ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่กรรมการ สภาสถาบันโดยตำแหน่งของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจึงมีลักษณะเป็นการเฉพาะตัว ซึ่งต่างจากการปฏิบัติหน้าที่กรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีกฎหมาย กำหนดรองรับเรื่องการมอบอำนาจไว้ กล่าวคือ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณสามารถมอบอำนาจได้ ตามมาตรา ๓๘^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ส่วนเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรและเลขาธิการวุฒิสภาสามารถมอบอำนาจได้ตามข้อ ๙ (๔) และ (๕)^๖ แห่งระเบียบ

“มาตรา ๑๑๘ ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธาน วุฒิสหาย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๑๑๗ เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณี ที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิด ฐานหมิ่นประมาท

“มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนด เรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจน การมอบอำนาจให้ทำนิติกรรมสัญญา ฟ้องคดีและดำเนินคดี หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการ มอบอำนาจหรือที่ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ข้อ ๙ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะกรรมการ ข้าราชการรัฐสภาในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น อาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจมอบอำนาจให้รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือหัวหน้าส่วนราชการภายในระดับสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(มีต่อหน้าถัดไป)

รัฐสภาว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน พ.ศ. ๒๕๕๔ นอกจากนี้ โดยที่ การปฏิบัติหน้าที่ของสภาสถาบันตามมาตรา ๙^๗ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้าฯ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มิได้มีลักษณะของการทำนิติกรรมทางแพ่งหรือพาณิชย์ จึงไม่อาจนำหลักการเป็นตัวการและตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้แก่ การมอบอำนาจให้ผู้แทนเข้าประชุมสภาสถาบันแทนกรรมการสภาสถาบันได้ ด้วยเหตุนี้ เมื่อการเป็นกรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่งของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้าฯ เป็นการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะตัว จึงไม่สามารถมอบอำนาจ ให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทนในฐานะกรรมการสภาสถาบันในอันที่จะออกเสียงลงคะแนน ลงมติ และรับเบี้ยประชุมหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นได้

(๒) กรณีกรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการการสามัญประจำ สภาผู้แทนราษฎรจำนวนสองคน และประธานคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาจำนวนหนึ่งคน ตามมาตรา ๘ (๔) เห็นว่า โดยที่มาตรา ๘^๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้าฯ กำหนดให้หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกรรมการสภาสถาบันดังกล่าวเป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๖)

(๕) เลขานุการวุฒิสภาอาจมอบอำนาจให้รองเลขานุการวุฒิสภา ผู้ช่วยเลขานุการวุฒิสภา หรือหัวหน้าส่วนราชการภายในระดับสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๙ สภาสถาบันมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสถาบัน และโดยเฉพาะ ให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสถาบัน

(๒) กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลการบริหารเงินกองทุนและพิจารณาจัดสรรทุนสำหรับ กิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบัน

(๓) อนุมัติแผนหลักและแผนการดำเนินงานของสถาบัน

(๔) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงาน และการบริหารงานของสถาบัน

(๕) ออกข้อบังคับและวางระเบียบเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของสถาบัน

(๖) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของสถาบัน

(๗) อนุมัติให้ประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรชั้นสูง ประกาศนียบัตรกิตติมศักดิ์ ประกาศนียบัตรชั้นสูงกิตติมศักดิ์ สัมฤทธิบัตร และวุฒิปัตร์ของสถาบัน

(๘) ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของสถาบันเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอื่น การบรรจุ การแต่งตั้ง การให้ได้รับเงินเดือน หรือค่าจ้าง การออกจากงาน ระเบียบวินัย การลงโทษ การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงาน และลูกจ้าง

(๘ ทวิ) ออกข้อบังคับว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องแต่งกายของประธาน รองประธาน กรรมการ สภาสถาบัน รวมทั้งบุคลากร และผู้ศึกษาอบรม เข็มวิทยฐานะ ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถาบัน ข้อบังคับดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๙) ออกข้อบังคับว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเลขานุการ การปฏิบัติงาน ของเลขานุการ และการมอบให้ผู้อื่นรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนเลขานุการ

(๑๐) แต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการและรองเลขานุการ

(๑๑) ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบัน

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ซึ่งตามข้อ ๓^๙ และข้อ ๔^{๑๐} แห่งข้อบังคับสถาบันพระปกเกล้าว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร และประธานคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้ประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มาประชุมเพื่อทำการเลือกกันเองเป็นกรรมการสภาสถาบัน จึงเป็นการเลือกผู้ทำหน้าที่กรรมการสภาสถาบันโดยอาศัยความไว้วางใจหรือความรู้ความสามารถเป็นการเฉพาะตัวของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ดังนั้นการเป็นกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๔) จึงเป็นเรื่องเฉพาะตัวของประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาที่ได้รับการคัดเลือกโดยไม่อาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทนในฐานะกรรมการสภาสถาบันในอันที่จะออกเสียงลงคะแนน ลงมติ และรับเบี้ยประชุมหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ที่เคยให้ความเห็นไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๑๓๕/๒๕๔๔^{๑๑} และเรื่องเสร็จที่ ๔๖๔/๒๕๔๖^{๑๒} นอกจากนี้ แม้ข้อ ๙๔^{๑๓} แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๘๘^{๑๔} แห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ จะกำหนดหลักเกณฑ์รองรับกรณีที่ไม่มิผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยกำหนดให้รองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

^๙ข้อ ๓ การเลือกกรรมการสภาสถาบัน ซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมาประชุม เพื่อทำการเลือกกันเองให้เหลือสองคน หรือเท่าที่จำนวนตำแหน่งกรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่ว่าง แล้วแจ้งให้สภาสถาบันทราบ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐}ข้อ ๔ ให้นำความในข้อ ๓ มาใช้บังคับกับการเลือกกรรมการสภาสถาบันซึ่งเลือกจากประธานคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาโดยอนุโลม

^{๑๑}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาและคณะอนุกรรมการตามพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๐๓๑๒ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๒}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำรงตำแหน่งกรรมการและการมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนกรรมการตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๖๖๘ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๓}ข้อ ๙๔ เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มิรองประธานคณะกรรมการหลายคน ให้รองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ ถ้ารองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่ง ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคณะกรรมการลำดับต่อไปเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

^{๑๔}ข้อ ๘๘ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มิรองประธานคณะกรรมการหลายคน ให้รองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ ถ้ารองประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่งไม่มีหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคณะกรรมการลำดับต่อไปเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการแล้ว หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการใดมีรองประธานคณะกรรมการคนเดียว ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้ารองประธานคณะกรรมการการคนหนึ่งที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคณะกรรมการลำดับต่อไปเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการก็ตาม แต่โดยที่บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับเฉพาะแก่การประชุมคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเท่านั้น จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้าฯ อันเป็นกฎหมายเฉพาะได้

ประเด็นที่สอง หากกรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่งตามมาตรา ๘ (๓) เฉพาะตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๘ (๔) ไม่สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทนเข้าประชุมสภาสถาบันพระปกเกล้าตามประเด็นที่หนึ่งได้ กรรมการสภาสถาบันสามารถมอบหมายให้ผู้แทนเข้าฟังการประชุมเพื่อรับทราบและแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมได้หรือไม่ เห็นว่าการดำเนินการประชุมของคณะกรรมการใด ๆ นอกจากจะต้องเป็นไปตามกฎหรือข้อบังคับที่ใช้กับคณะกรรมการดังกล่าวแล้ว ย่อมขึ้นอยู่กับมติของที่ประชุม กรณีดังกล่าวจึงเป็นดุลพินิจของสภาสถาบันที่จะพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร เนื่องจากพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้าฯ ไม่ได้มีบทบัญญัติกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งมาตรา ๑๒^{๑๔} วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้าฯ ยังกำหนดให้เป็นอำนาจของสภาสถาบันในการออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมที่มีได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ ได้ ทั้งนี้ การเข้าฟังการประชุมของผู้แทนผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนประธานคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทนประธานคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาดังกล่าว เป็นการเข้าร่วมในฐานะผู้สังเกตการณ์ จึงไม่สามารถออกเสียงลงมติและไม่สามารถได้รับเบี้ยประชุม ส่วนการแสดงความคิดเห็นนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการอนุญาตของผู้ทำหน้าที่ประธานที่ควบคุมการประชุมนั้น

(นางณัฐนันท์ อัครเลิศศักดิ์)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๖๘

^{๑๔}มาตรา ๑๒ การประชุมสภาสถาบันต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมสภาสถาบัน ถ้าประธานสภาสถาบันไม่มาหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาสถาบันเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานสภาสถาบันและรองประธานสภาสถาบันไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้เสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการประชุมที่มีได้บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภาสถาบัน